

اهمیت بین‌المللی مسئله مهاجرت

بحث مهاجرت یکی از مسائل مهم دنیا در دهه اخیر بوده؛ لذا این مسأله یکی از اولویت‌های مهم سازمان ملل متحد در چند سال اخیر نیز به شمار می‌رود، کما اینکه به مسأله مهاجرت و پناهندگان در اعلامیه‌های نشست مجمع عمومی سال‌های اخیر سازمان ملل نیز به صورت جدی پرداخته شده است. همچنین سازمان جهانی مهاجرت نیز به طور خاص از سال ۲۰۱۶ به بازوی سازمان ملل متحد در زمینه مهاجرت تبدیل شده و مسأله آنچنان دارای اهمیت است که حتی انتخاب دبیرکل فعلی سازمان ملل (آقای گوترش) هم به خاطر سوابق خدمتی ایشان در زمینه مهاجرت بوده است. از طرف دیگر موج‌های مهاجرتی سنگینی در دهه اخیر و پس از شروع جنگ سوریه به سمت اتحادیه اروپا خصوصاً یونان و بلغارستان اتفاق افتاد که کشورهای اروپایی با تدوین مقررات دوبلین ۱ یک و دوبلین دو، مهاجرین و پناهجویان را در کشورهای عضو سازماندهی کردند؛ لذا می‌توان گفت صلح و امنیت بین‌المللی تا یک حد زیادی با این مسأله گره خورده است. همه اینها نشان می‌دهد که مهاجرت در دنیا یک مسأله و معضل مهمی شده که می‌توان به چشم یک فرصت قابل توجه یا تهدیدی بزرگ به آن نگاه کرد.

گذار از پناهندگی سیاسی به مهاجرت برای زندگی بهتر

در این زمینه ما در یک وضعیت استثنایی قرار داریم. ما یکی از معدود کشورهای دنیا هستیم که هم مهاجرپذیریم، هم مهاجرفرست و هم ترانزیت مهاجر داریم. طبق برآوردها بین ۴ تا ۸ میلیون تبعه جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور به عنوان مهاجر زندگی می‌کنند. همچنین آمارها حاکی از آن است که حدوداً به همین میزان مهاجر در کشور ما وجود دارد. در کنار اینها مسأله ترانزیت مهاجر و به قولی مهاجرت ثانویه نیز مطرح است که عده‌ای از این مهاجرین، به امید کسب زندگی بهتر از ایران می‌روند. البته قبلاً مهاجرت‌ها و پناهندگی‌ها دلایل عمدتاً سیاسی داشت، اما به مرور و در دهه اخیر شاهد مهاجرت‌هایی هستیم که به دلایل اقتصادی و به امید زندگی بهتر شکل می‌گیرد. البته اخیراً در قواعد بین‌المللی مشکلات زیست محیطی و بهداشتی مثل عدم دسترسی به آب سالم را نیز جزو موارد مورد پذیرش مهاجر در نظر می‌گیرند، درحالی‌که در دوره کلاسیک مهاجرت‌ها، دلایل درخواست پناهندگی عمدتاً عدم امکان زیست مسالمت‌آمیز در کشور محل زندگی به دلیل تفاوت‌های نژادی، مذهبی، سیاسی بوده است؛ لذا قواعد مهاجرتی بین‌المللی دارای پویایی است و در لحظه در حال تغییر و اصلاح است؛ پس اولاً به منظور اصلاح قوانین حوزه مهاجرت، باید به تجارب بین‌المللی توجه کرد تا آزموده‌های بقیه دنیا را دوباره تکرار نکنیم. اما نکته دوم و مهم‌تر این است که ما نیازمند در نظر گرفتن شرایط خاص کشور هستیم، یعنی باید قوانین و سیاست‌هایی اتخاذ شود که برپایه وضعیت کشور و همچنین منطبق بر راهبردهای قانون اساسی و نگرش امتی انقلاب اسلامی باشد. در جمهوری اسلامی دولت مکلف است تا از حقوق مستضعفین در اقصی نقاط گیتی حمایت کند و سیاست خارجی ما بایستی در نسبت با مسلمانان، دارای رویکردی ملاطفت‌آمیز باشد. لذا با توجه به رویکرد انقلاب اسلامی و همچنین نگرش تمدنی مقام معظم رهبری، تدوین قوانین و مقررات مهاجرتی کشور نیازمند در نظر گرفتن این مؤلفه‌های کلیدی است.

ترکیه از مهاجران
سوءاستفاده
می‌کند. مرزهای
خود را باز می‌کند
و چندین میلیون
پناهنده سوری
را در کشور خود
پناه می‌دهد و به
اتحادیه اروپا نشان
می‌دهد که در
صف اول مبارزه با
مهاجر غیرقانونی
به اروپاست، اما
در ادامه با تهدید
به بازگشایی
مرزهایش برای
حرکت این
پناهجوها به سمت
مرزهای اتحادیه
اروپا، به امتیازگیری
از آنها دست می‌زند